

Helpen glucosamines bij artrose?

Towheed TE, Maxwell L, Anastassiades TP, Shea B, Houpt J, Robinson V, Hochberg MC, Wells G. *Glucosamine therapy for treating osteoarthritis*. *The Cochrane Database of Systematic Reviews* 2005, Issue 2. CD002946.

Achtergrond Artrose is de meest voorkomende vorm van gewrichtsontsteking die kan optreden in handen, heupen schouders en knieën. Artrose kenmerkt zich door een afbraak van het gewrichtskraakbeen, wat pijn en functieverlies kan veroorzaken. De behandeling van artrose is gericht op symptoombestrijding, er zijn geen behandelingen die de ziekte kunnen genezen.

Al jaren is er veel te doen over het effect van het middel glucosamine bij patiënten met artrose. Van glucosamine wordt gezegd dat het niet alleen de symptomen van artrose kan verlichten, maar dat het ook het ziekteproces aanpakt.

Doel Beoordelen wat het effect en de toxiciteit zijn van glucosamine op zowel de symptomen van artrose als op de gewrichtsspleetversmalling (ziekteproces).

Methode De reviewers zochten naar onderzoeken die keken naar het effect en de toxiciteit van glucosamine bij artrosepatiënten. Onderzoeken waren geschikt als ze glucosamine vergeleken met een placebo of met een andere behandeling. Onderzoeken waren niet geschikt als glucosamine werd getest in combinatie met een ander middel (bijvoorbeeld chondroitinesulfaat) of als ze de werking van glucosamine op kaakgewrichtsklachten onderzochten.

De belangrijkste uitkomstmaten waren pijn, functionele status en bewegingsmogelijkheid van het gewricht.

Resultaten De onderzoekers vonden in totaal 20 onderzoeken die voldeden aan de inclusiecriteria (2569 patiënten, gemiddelde leeftijd 61 jaar, 67% vrouw).

Achttien van de onderzoeken hadden een korte duur (gemiddeld negen weken), twee langetermijnonderzoeken duurden beide drie jaar. Zestien onderzoeken vergeleken glucosamine met een placebo, drie vergeleken glucosamine met een NSAID en één vergeleek glucosamine zowel met een placebo als met een NSAID.

De meeste onderzoeken dienden glucosamine toe als tablet, maar ook intramusculaire, intra-articulaire en intraveneuze injecties werden gebruikt. Er werd in de onderzoeken voornamelijk naar knieartrose gekeken. De onderzoeken van na 1990 waren allemaal van goede kwaliteit, oudere onderzoeken scoorden gemiddeld wat lager. Van de 20 onderzoeken waren er 13 op de een of andere manier verbonden met Rotta Pharm, een producent van glucosamine.

Het gemiddelde effect van glucosamine op pijn was matig. Glucosamine lijkt de pijn door artrose beter te bestrijden dan een NSAID. Er werd geen effect gevonden van glucosamine op de functiebeperkingen door artrose.

Opvallend is het grote verschil in resultaten van de afzonderlijke onderzoeken. De onderzoeken die een effect vonden, gebruikten allen het middel van Rotta Pharm. De meeste onafhankelijke onderzoeken die een iets andere samenstelling van glucosamine gebruikten, vonden geen effect van glucosamine op pijn. Bovendien werden de grootste effecten gevonden in de wat oudere onderzoeken met een lagere kwaliteitsscore.

Over het effect van glucosamine op het ziekteproces is nog niet veel bekend. De twee onderzoeken met een lange duur vonden geen effect van glucosamine op pijn, maar vonden wel een positief effect op het ziekteproces. De gewrichtsspleetversmalling, een objectieve maat voor ziekteprogressie, was minder groot in de groep die glucosamine gebruikte.

Glucosamine blijkt veilig; de gevonden bijwerkingen in de glucosamine- en de

placebogroep waren vergelijkbaar.

Conclusie auteurs Er blijft onzekerheid omdat de resultaten van de verschillende onderzoeken flink verschillen. Een groot gedeelte van de onderzoeken vindt geen effect van glucosamine. Alleen het middel van Rotta Pharm (niet in Nederland verkrijgbaar) lijkt effect te hebben op pijn en beloop van de ziekte.

Commentaar

Na de Cochrane-review zijn er nog twee onderzoeken gepubliceerd.^{1,2} Deze onderzoeken geven hetzelfde beeld als uit de review naar voren kwam. Het onderzoek dat verbonden was aan Rotta Pharm vond een positief effect op pijn, terwijl het andere onderzoek geen effect vond. Nog steeds is onduidelijk waarom deze verschillen worden gevonden.

De samenstelling van het middel van Rotta Pharm is iets anders dan de middelen van andere onderzoeken. Echter, deze precieze samenstelling lijkt het verschil niet te kunnen maken, aangezien de middelen na splitsing in de maag vergelijkbaar zijn.³

Zolang niet duidelijk is waarom de onderzoeken tot verschillende resultaten leidden, zal de discussie over het wel of niet effectief zijn van glucosamine voortduren.

Rianne Rozendaal

- 1 Clegg DO, Reda DJ, Harris CL, Klein MA, O'Dell JR, Hooper MM, et al. *Glucosamine, chondroitin sulfate, and the two in combination for painful knee osteoarthritis*. *N Engl J Med* 2006;354:795-808.
- 2 Herrero-Beaumont G, Ivorra JA, Del Carmen Trabado M, Blanco FJ, Benito P, Martín-Mola E, et al. *Glucosamine sulfate in the treatment of knee osteoarthritis symptoms: a randomized, double-blind, placebo-controlled study using acetaminophen as a side comparator*. *Arthritis Rheum* 2007;56:555-67.
- 3 Towheed TE, Anastassiades T. *Glucosamine therapy for osteoarthritis: an update*. *J Rheumatol* 2007;34:1787-90.